

PREKMURSKI GLASNIK

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
v MURSKI SOBOTI, Lendavska ulica št. 61.
OGLASI STANEJO ZA 1 mm VIŠINE
IN 80 mm ŠIRINE K 1-50

Izhaja vsako nedeljo.

Posamezna številka velja 2 kroni.

NAROČNINA: ZA CELO LETO — 80 K
ZA POL LETA — — — — 40 K
ZA ČETRT LETA — — — — 20 K
ZA 1 MESEC — — — — 7 K

Vogrski i slovenski pravopis.

Vsaka številka prinesé tiste litere, štere so različne v slovenskom i v vogrskom pravopisu. Tisti, ki nevejo dobro po slovenski četeti, si lahko s toga poglédnejo i potem do ležej prečteli naše novine.

Po vogrskom se piše:	Po slovenskom se piše:	Po vogrskom se piše:	Po slovenskom se piše:
C, CZ	C	SZ	S
CS	č	S	š
gy	dj	ty	tj
ly	lj	Z	Z
ny	nj	ZS	ž

„Umázano perilo iz Prekmurja.“

Nikša mlinarica v Skakovcih je za cajta bojne bila kaštigana od Madžarov, ar je nej vse dála notri zglásiti. Kaštiga je nej zapádnola, ar so prvle prišli v Prekmurje Jugoslávi. Ludvik Cvetko, pisáč pri fiškáliši dr. Šómeni pa je toj mlinarici dao na glás, ka nede kaštigana, či ednok Madžari nazáj pridejo, samo ka trebej njemi pláčati za to 800 koron, té de on žé réd napravo. Mlinarica je 700 koron njemi pláčala, a birovija v Maribori (törvényszék) je Cvetkoja dála pod obtožbo, ar je toj ženski té peneze izsilo proti sakši právdi. Otoj obtožbi je „Tabor“, novine, štere v Maribori vórávajo, ednok piso pod adresov „Umázano perilo iz Prekmurja“. V numeri od 2. ápriliša 1921 pa „Tabor“ pálik piše eden článku podtistov ádresov „Umázano perilo iz Prekmurja“. Té článku zdaj naprej prinesémo v naših novinaj, ka do ga zaznali túdi naši čtenjárje Prekmurci, ar njim „Tabor“ v roké nepride:

„Poročilo v med edni zádnjih številki „Tabora“ pod zgornjim naslovom odkriva samo edno epizodo iz zdajšnji razmér v Prekmurji. Što ne pozna tej razmér, de se čúdivo, ka je kaj takšega v právoj držávi mogoče: što pa je bio nikaj časa med Prekmurci, zná ka je dogod Cvetkoja samo epizoda v nepretrgani verigi proti držav-noga rovanja in beganja lúdstva v Prekmurji, da nemre priti k mérnomi življenji, dasirávno si samou želej. Poznávalec razmér de túdi znao, ka je središče toga rovanja iskati v Murskoj Soboti in ka je Cvetko vážen činíteo toga dela.

Naši Prekmurški rojáki so bilij za časa madžárske vláde objekt vóponúcani. Vó so ga núcali meštri, da njim je ogrska vláda dála brezpláčno mašine v njuve veštate, samo ka so nagánjali nájhújšo

madžarizácijo. Izcécali so ga nájnižji slugi pri oblástaj, ki so bilij spoj povsédi prva inštanca za stranke. Brezi krepkoga bakšiša slugi nej mogla stranka priti pred birova ali političnoga čestnika. Vó so ga núcali vsi čestniki, ki so poznali pravico samo po vékšem ali po ménšem darili. Vó so ga núcali pa predvsem fiškáliši, odéranje fiškálišov spoj nej poznalo meje. Nej čúdo tak, da si je fiškáliš, ki je prišo na svoje mesto kak kodiš, v pár létih si zazido — palačo, kak mámo dogodke rávno v Prekmurji. Vsi ti stanovi in inteligenca je stála v službi madžarizácije, záto so meli pri svojih „poslih“ slobodne roké.

Kak smo Jugoslováni zasedli Prekmurje, včasí se je vido konec tomi odéranji. Lúdstvo je pokazalo veselje in pozdrávlalo Jugoslováne, kak svoje odrešitele. Plaotale so zástave, kričalo je lúdstvo navdúšeno: „Živijo“. — Što se nej čúdo, kak je nastála po nekaj meseci sprememba? Lúdstvo se je v stráhi skrivalo v svoje kuče, špotávalo je Jugoslováne in je plodilo prek Mure. Ali so naše oblásti bilé krive tomi preobrnjenji?

Madžaronska inteligenca, štera je po zasedbi ostála v Prekmurji, se je sprva skrila in ostála tiho. Zdaj je tékrát vládala močna jugoslovánska vojaška pesnica, štera je krepko napravila réd v kaotični po komunistih nastálih razmeraj. Vúpala je, ka pálik pride do moči in nadale de vó núcala národ kak nigda cajta. Ali naše oblásti so, kelko so mogle in smeje preprečile njuve nakanenje. Iz stráha, da bi se lúdstvo, štero njim je prvle hlápčevsko slúžilo, odvnilo od njih, so začnoli prekmurški gospodje, na čeli njim oni v Murski Soboti, pošiljati med národ vesti: „Madžari se povrnejo, tékrát groza tebi, Prekmurec, ki se sprijázniš z Jugoslováni. Viso boš na prvom drevi!“ S tem so lúdstvo strašili, lúdstvo se je zbojalo oblúblenoga maščevanja in se je iz stráhi odvnilo od nás. Išče po tájnih potáj zvéze s svojimi prvejšimi tlačitelji, samo da se njemi nebi zgodilo ešče hújše, „gda Madžari nazáj pridejo.“ Takša je madžaronska Prekmurška inteligenca, fiškáliši, dúhovniki, meštri in vučitelji ešče nedo gospodár situácije in lúdstva, šteroga po ráznih potáj pálik odéra.

Za vzgléd samo eden dogodk, tej je pa ešče dosta. 11. julija 1920 se je obdržo v Murski Soboti „Sokolov dén“. Zbráno „Sokolstvo“ in národ je po končanih govoraj popevalo „Lepo našo domovino“ in odkrilo gláve. Pa stopi k enomi teh domáčinov, v dobrom iméni in poštvanomí kmetí, šteri je túdi odkrúo glávo pri popevanji. Žé znáni junák „Umázanoga

perila iz Prekmurja“ Ludvik Cvetko in njemi právi: „Dobro, da znam! Túdi ti boš viso, gda pridejo madžari nazáj. Gda boš viso in jezik iz lamp bom pa jaz vleko“. Kmet se je ostrašo — má rodbino — in se je zgúbo. Od tistimao ne vúpa več dosta z nami pajdášivat.

To je samo edna konkrétna példa, štera pa ilustruje dramatično naše razmere. In pri tem pride seveda znáni sobočki fiškáliš dr. Šómen in trdi pred sodnijov, da je Cvetko velki — Slovenec. — Cvetko je práva roka dr. Šómena, prigánjač njegove kanceláje; vkúper delata za Prekmurce in — — — Što pozna té gospode, zná, ka dr. Šómen nede nači izpovédo; in pri tém je govoru istino. Zdaj tej gospodje računajo samo Prekmurce za Slovence, mi pa smo samo Krájnci in Srbi. Ali Slovenci so bilij od nigdaj pod madžarsko vládo in tak bóde ostalo

Što pozna té razmére, se nika ne čúdi dogodki, od šteroga je Cvetko v preiskávi. Zná, ka nej samo mogočen, líki túdi verjeten. Iz toga pa je žé túdi dána smernica oblástom, da enkrát napravijo réd. Či ščémo pripelati naše prekmurške rojáke na pot mérnoga življenja in k tomi, da bodo vórní Jugoslováni, moremo uničiti vse one, šteri njé dnes odvráčajo od nás. To je prekmurška madžarska inteligenca, štera má svoj sédež v Murski Soboti v ráznih kanceláji in veštati, po deželi pa v farofaj in šoláj. Ne obráčajmo oči pred tém dejsjvom, národ in držáva nás zovéta na delo v tej meri.

Nikaj rejči pa na adres fiškáliške zbornice v Ljubljani, štera se ji v zádnjem cajti očita nikšo „limonadarstvo“. S stálišča Prekmurja je té očitek upravičen, ker bi tá korupcija mogla prinás nastopiti brez represálij, líki v interesi stanovskoga ogleda lúdstva, štero njim nemre biti devéta briga. Brez vseh pomislekov je svoj čas vpisala v listo fiškálišov bivše madžárske fiškáliše, šteri so ostali ešče po zasedbi v Prekmurji. Ti gospodje so, kak se tiče prava, ignorantje, mojstri, so samo v enom, to so stroškovniki. Dobro ne obvládajo niti madžarskoga prava, o našem pa májo pojma kak pastér, šteri si je právne pojme ustvaro s premišlávanjem na paši. Pa ne mislite, da se ščéjo ti gospodje naše právo navčiti. Mislijo to pod svojim poštenjom in národnim čútanjom: „Vej pridejo Madžari nazáj!“ In tak delajo naprej kak fiškáliši, dasirávno so človeški mišleno, rokdenci, šteri pa si mislijo kak fiškáliši višji poklic. Lúdstvo njim nosi svoje peneze, žmetne peneze, šteroga ti gospodje niti ne zaslužijo. Tak ti gospodje bogate s

svojim neznánjem in se smejejo „Jugoslávcom“, pri tom pa pridno vzdržujejo zvéze prek meje.

Dužnost fiškáliške zbornice je, da varuje ljudstvo in ogléd svojega stána, v tom dogodki nej trebej nikši represáljij. Či šče brivec briti, more dokávati svojo usposobljenost, naj to valá tudi za naše madžarske fiškáliše. Naj fiškáliška zbornica poglédne rázne vloge, šteri so jih napravili dozday ti fiškáliši na prekmurska sodišča, naj se informira pri okrožni sodniji v Maribori, vidla de nesposobnost tej gospodov in rdéči grátajo do vúj.

To so problemi Prekmurja, šteri so lejko ozdravljivi. Eden dogodk Cvetko. Mi smo si o tem napravili svojo sodbo, štero tudi v Maribori nede izostála.

Ešče pride kaj!

L.“

Nikaj od domáči bankov.

Pitanje domáči penezni závodov je že dugo éasa peréče in je skrajni čas, da se ga reši. Tak, kak je zdaj, ne more in ne sme več ostáti. Ljudstvo trpi in si ne more pomagati. Hranilnica (Muraszombati Takarékpénztár) má približno devét milijonov vlog; či pa pride vložnik in želej meti peneze za nájsilnejše potrebščine, dobi na vékše 50—100 K. Dostakrát je prisiljeni tákši človek iti iskat peneze k drugim peneznimi závodni na posodo in plačivati visike intareše in velike stroške. Što povrne kvár takšemi siromáki? Pri vsém tém pa je splošno znáno, ka má Takarékpénztár dosta pejez in da se bávi z rázniimi kúpčijami, posebno z kúpüvanjom in odávánjom valut; pravzaprav delajo to tisti gospodje, šteri so gospodárji v hranilnici. Čüjejo se glási, ka nej tistoga réda, šteri bi mogo biti; liki je to neverjetno, ár sta obá sobočkiva penezna závoda pod držávnim sekvestrom. Té sekvester je záto postáveni, ka pázi, da se pela vse v nájslepšem rédi in da se čüva nej samo hasek závoda, temveč ešče dosta bole hasek vložnikov.

Ali či bi ravnateljji obej penezni závodov meli istínsko dobro volo spravili poslovanje v právi tir,

bi se to že dávno zgodilo, kajti od ráznihi stráni se je nudila tem gospodom prilika, da se závodi rešijo iz neznosnoga položaja, v šterom se baje nahájajo. Toda to gotovim gospodom gotovo nej vseedno in záto more iti tak naprej in ljudstvo more trpeti. Pri tom se tej gospodje z ljudi norčüjejo. Či štoj odpovej svoje vloge, se té odpoved ednostavno ne vzéme na znánje. Či se njim zagrozi s tožbami, právjijo, ka bi nej bilo dobro tožiti závoda, ár bi bilo ljudstvo kvárno, štero má akcije. Znáno pa je, da je med ljudmij jáko malo aokcij, temveč, da je ogromno število tej akcij v rokaj ništernih mágnátov in židovov.

Pozivljamo zádnjikrát odgovorne činitele, naj napravijo v réd; či ljudje zvejo, ka lejko zahtevajo svoje penéze, gda ščejo, tudi sodnijskim potom, potém bo pomali konec tomi stánji, štero je lepo in hasnovitno samo za ništerne, za ljudstvo pa dosta kvárno.

NOVICE.

Automobilne vožnje v Prekmurji. Dvej Ljubljanski podjetji sta se odločile, da se smilüjeta našega zapüščenoga Prekmurja in da nam pošljeta potrebno število avtomobilov, šteri bodo rédno sakši dén vozili po gotovih progaj. Namerávano je vpeljati rédne dnévne vožnje na progaj M. Sobota—Cankova, M. Sobota—Lendava, M. Sobota—Hodoš in M. Sobota—Radinci—Gornja Radgonja. V tork, 5. t. m. je bilo od té zádeve pri Dobraji pogučávanje, šteroga se je udeležilo zvtin udeleženihi ljubljanskih gospodov tudi več tukajšnjih gospodov, ki so se med seboj zedinili gléde vseh podrobnosti. Vüpamo, da bodo v krátkih dveh kednih, ali nej prvlej, začéli voziti prvi avtomobili po naših cestaj.

Palača Národne Skupščine. Kakor se poročá iz Beograda, se stavbena dela pri novi zgradbi palača národne skupščine z vso močjov nadaljüjejo. Ker so glávni deli stavbe že izvršeni, je vüpati, da bode poslopje do konca leto gotovo in izročeno svojim nameni.

Izvoz pšenice z naše držáve v Avstrijo. Kak avstrijske novine pišejo, v preminočem leti so z Jugoslávije zvozilo v Avstrijo 2774 vagonov pšenice in 2331 vagonov píenične mele v vrednosti 168 milijonov dinárov.

Inaška šola. Trno čüdno se nam vidi, ka naše oblásti ne držijo za vrejdno tak jáko vážno obrtniško šolo za vajence v Murški Soboti nastaviti. Žé tretje leto so brezi šole obrtniški vajenci. Med njimi se je že več gorodslobodilo, šteri nemajo pojma od dosta, ka je njim v življenji i v meštiriji jáko potrebno. Tak se slabo včijo v veštataj, ár meštiri malo dela májo, v šolo tudi ne hodijo, stém samo to doség-nemo, ka žnjih nede dobri obrtnikov pa nej polski delavcov, ali bodo — proletárje.

Invalidi in sirote. Po najnovjših statističnih podatkih je v našoj držávi 14.000 invalidov, šteri živé od invalidskih podpor. Vojnih vdov je 8000 in nepreskrbljenih sirot 17.000. Sakši invalid in sakša vdovica padlega vojáka má dobiti 30 dinárov mesečne podpore, kar znaša letno šest milijonov dinárov.

Zrele črešnje v Dalmácii. Kakor poročá Splitska »Nova Doba«, so kmetje v Poljcih nabráli té dni níkelko kilográmov zdravih zrelih črešenj. Kmetje pripovedüjejo, da so tudi druga leta v tom časi dozorile črešnje, pa da je plod bio od mraza ešče kržljavi, letos pa je vsled zgodnje pomladi popolnoma zdrav in zreli.

Cena vina na Štajerskom pádajo, in so se že znatno znižale, ker so vinski producentje prišli do prepričanja, da bo stárij visokih cenah ne bodo mogli razpečati svojih zálog. Radovedni smogda bodo začéle pádati cene vina v gostilnaj.

Nesreča. Malo je falilo, ka je nej velika nesreča se zgodila v Polani. Benkove kobile so se zosagale, na štero so vüšle in so galop bežale vüljéč po vési proti mosti, na okráj mosta so se g. Dani gostilničár skravamj domo pelali, Benkove kobile so skravami vküper vdarile, na štero so krave s čistó v to globoko grabo skočile in so kola na sebe prevrgle, sreča ka se je škér sportgala, ovak bi se tá mára zlejka bujla.

LISTEK.

Zorka.

Mláda mati je deklico rodila.

Aj, Bog, ešče jo samo pod srcem nosila in že imela mála dúšica imé. V tújoj in mérnój sobi, da sta samiva bilá se čüo sladki in šepeči glás materin: — »Tího Zorka, méрно Zorka, rada te imam . . . In teško so potekli dnévi velkoga pričakovanja in žmetna vóra je z vsákim dnévom bliže prišla. Mati, presrečna mláda mati je vsáki dén več čütila, bole in zagvüšno znála, da pride — on, ali ona, štera, ali šteri — de več vreden kak sunce in lepo bliskajóče zvezde na nébi, kak bogátstvo, sreča . . . vse, vse ka nam svejt more dati. Trpétala je samo na miseo tudi, da pride — topli valovi krvi se farbali na redéčo njéno nežno lice, da je samo poglédnola málo robačico, tenko in belo v štero se obličé, skrije rožičastó telo, njéne sladke bodočnosti ki jo je gvüšno za Zorko zvála.

In prišla je teško včakana vóra, in Bog! Bog! — ona je mrtva . . .

Misli si nežen cvet lilije, belo, nežno, nerazvito rožico, štera vse obeča ali včasí povej to tudi ka:

»Mama moja, nikaj ali nikaj ne čakaj od méne, jaš že ostánem to ka sam: nežna, odtrgnjena, mrtva rožica . . .

Bele robačice, mehki in topli reklici kričijo iz omára:

— Zorka, Zorka! — eti smo; zovi nás, obleči nás!

Mláda mati brez glása v plaméni goréčimi očmi jo drži v naročju in jo ne püsti. Gléda, ali ali ne vidi, glása ne püsti s lamp, skuzé njoj ne nájdejo pot z oči in kak svojo teško dočakano mrtvo dete drži, lejko njoj vidiš z lic, da zdaj . . . zdaj poči srcé, zdaj . . . zdaj se vtrgne žila štera dúšo véže k nesrečnomi tejlj.

Vsi okoli njé so trdi od strašne žalosti.

In v toj mrtvečkoj tihoti samo vóra bije, lepo, počasi, kak prvle, kak vsikdár, brez čüta, brez žalosti . . . Ja, čas, té veliki gospod teče, ide méрно naprej.

Poljubi mati svoje blede ustice svoje mále in se razgovárjata:

»Viš, dúšica, ovi právjijo, da si mrtva . . . Norci . . . Pa kak znájo ovi ka je mrtvo. Te, da sam samo jes znála da te imam, bi tudi lehko pravili, da te nega, da si mrtva . . . Jas sam čütila da jéš in zdaj tudi znam da jéš, ár te držim . . . Bole mi je tak, ár te vidim — mila, presladka skrivnosti ti mojega srcá . . . Oj, samo da sam se dočákala toga da te vidim . . .

Pa znáš Zorka, ka je tvoja rokica, pa té nežne nogice so večkrát lagoje bilé. Probaj zdaj tudi . . . Samo malo se geni . . . Samo tak malo kelko de zadosta da moje srcé počüti da si tista ki si mi bila . . . Pa znáš, te va se smijála. Tak

po tihom njim povejva: norci, vi mislite da se müva samo tak ljubiva, ka bi prvle razdišla kak bi se spoznala . . . No, dej . . . Zorka . . . Samo na hip se geni . . . jas te prosim, tvoja mama, štera je prvle neskončne moke trpejla in neskončno radost čüti zdaj, ár te má . . . Zorka . . . ! Zorka!

Lampaš gori na stoli in vsi ki so navzoči iz globočine srcá se jočejo. Strašne čarne sence se vličejo skoz sobe in čaren pes tuli na dvori. Vóra bije, ostro se čüje njéni téнки glás: cin . . . cin . . . cin . . . !

Mále robačice, reklecí v omári že nemajo potrpljenja. Edna za drugom stopijo pred málo, klánjajo se in z milim glásom pozdrávljajo teško dočákano málo gospodičino:

— Zorka, mené obleči, topla sam in méhka.

— Zorka, oj Zorkica nežna, mené obleči; — prosi jo druga, — več sam vredna kak ova, mené je mála in vroča rokica matere zašila . . .

Vsaka misel, vsaki čüt, vsaka beseda se okoli mrtve mále vrti in vrsti.

Skoz okne se pokážejo prvi zráki sunca. Njuv bleði zlát raztečé po celój sobi in od njih izginejo grozne sence. Grla nemajo več glása, oči nej več skuz, merjé vse . . . bledo, na smrt osojeno je vse . . . In v toj smrtnój tihoti zakaj se ne oglásiš, Zorka, mila mrtva deklica, ka:

— Maminka, ájtek . . . jas se samo špáj-sam, živa sam . . . ljubim vás, kak vi mené . . .

Prepoved izvoza živil in krmil. Vlada je prepovedala vsaki izvoz zrnja, moke pa sená, slame in otrobov; to pa za to, ka so glávne žitnice naše držáve, Srem, Vojvodina in Mačva že dva meseca brez dežja in moremo računati, da bode držáva, prihodnje leto v veliki meri navezana na ostanke lanske žétve, či ne pride pravočasno dež.

Himen. 3. aprila je pelo k oltári Barbarič Števan z Bradanovec čér Dani Franc ošterjáša z Polane v püconskoj ev. cérkvi. Gostüvanje je tri dni držalo, štero je tak velko i lepo bilo, ka je pára v Prekmurji že dugo nej bilo. Goslarje so na tom gostüvanji 10.000 koron zaslužili. — Dosta sreče želejmo tomi novomi pári!

Nemška živina našoj držávi. Naša držáva dobi od Nemčije 9.600 konjov, 17.000 goveje živine in 57.000 birk, kak vojasko odškodnino. Ministerski svet je do končao, ka vsi konji štere Nemčija pošle vse bodo v Niš in Dobričevo serbiji koncentrirali i od téc se razdelijo po celoj držávi.

Mariborska eskomptna banka je odprla s 1. áprilom ekspozituro v Gornji Radgoni. Tüdi tá menjáva kak podružnica v Murski Soboti nemške in ogrske penezze za dináre po najvékšoj cejni.

Kak se je vogrski penez vrednost popovišalo? Pred pár tjédnom so vogrski penezi proti našim na tak nisiko štáli, ka za naši 21 koron je 100 vogrski dobo. I vzádnjem cajti se pa vogrski penez vrednost povišala i korona na naši 40 filejrov. Zrok tomi je to, ka vogrskoj vládi je dovoljen kredit 150 milijonov švicarskih frankov za pöbokšanje valute.

Izvoz konj medjimurske pasme. Generalna direkcija carin je odredila na predlog ministrstva za kmetijstvo (z odlokóm z dne 19. marca 1921), da je dovoljen izvoz konj iz Medjimurja, ker so ti konji noriške pasme, katere izvoz v inozemstvo je dovoljen. Tá narédba je važna tüdi za Prekmurje, ker má Prekmurje, konje iste pasem, kakor Medjimurje, in je torej tüdi izvoz konj iz Prekmurja dovoljen.

Kancelparagráf sprejéti. Ustavni odbor je v svoji seji dne 5. t. m. sprejel

Zorka je že v eintori. Bejli križec je postávljen na njéni grob; okoli beli sneg leži, ali záto ona zagvüšno ne čüti zimo ár jo čuva toploča ljubezni matere in očeta.

Peter Domačin.

Gospod Klekl v Belgrádi.

Naši domači ešče nepoznajo gospoda Pašiča. Zdaj samo telko povemo od njih, da so bistra gláva in eden od stvoriteljev Jugoslávije. No, zgodi se, da té gospod in naš poslanec, Klekl vküper prideta v Belgrádi. Pozdrávita se in si podáta roké.

— Jaz sam Pašič.

— Bog njim naj dá dobro zdravje, molo bom za nji. Jaz sam pa Klekl, prekmurski poslanec.

Dugo se glédata, te pa začne se smejáti vsaki.

— Gospod Pašič, právijó Klekl, vi tak lepo belo keco máte da ste vredni že po keci na nebésa.

— Ja, ja sinek, denejo na to g. Pašič, veseli me da, ti katoličanski župnik, me v nebésa pošlješ. Lepo je to, ali nej je lepa tvoja šapka.

Boga mi, tak špájsno venkrajivo šapko ne nosi nišče po celi Jugosláviji. Ali, čakaj sinek, pošljem ti jaz nekaj boljšega.

In res, večér so že g. Klekl v rokaj meli z paperom okrašeno špicasto šapko svetoga Mikloša. No ja, z papéra . . .

član 13. ustavnega načrta, šteri prepoveduje dühovnikom zlorabo vere in cerkve, osobito predgance in spovednice v politične namene. Dühovnik, ki bo zagrešil zoper to zakonito določbo, bode kaštigani od sodišča. Vsakdo bode imel pravico to javiti sodišči, ki bode začno takšne zlorabe. S prejetjo te zakonite določbe bode doseženo, da ne bodo imeli dühovniki več pravice in moči, kak drügi državljani; dühovniki se bodo mogli posluževati samo takih sredstev, štere so vsakšemi dovoljena v političnom boji, ne pa izvenrednih sredstev, štere so dosedaj dájale dühovniki preveliko moč v političnom boji.

POLITIČNI PREGLED.

MADŽARSKA. Bivšemi avstrijskomi casari in ogrskomi králi Károlí je postalo dugi čas v Švici in pripelo se je na Vüzen v Budapešt. Tam pa vládajoče gospode s svojim prihodóm nej posebno obvezelio in záto so ga poslali v Szombathely. Proti Károlóvni povratki na Madžarsko pa je protestirala velika in mála ententa, naša držáva, Čehoslovákia in Romunija so pa poslale ogrskoj ultimátum, ka napovedo vojno, či Károl do 5. áprila ne zapüsti Madžarske. In tak je bio Károl prisiljeni, ka je žalosten zapüsto Madžarsko, v zasmej celomi svejti. Mislimo, ka je že dojpriteko tisti cajt, ka bi ešče ednok nazáj v tron sedli tej pijáni Habsburžáni, pa bi nadale brezskrbno živeli na stroški drügh, samo ka je svejt pameten gráto in nešče da bi ešče se nadüvali na prvih mestih norci in lumpi.

AUSTRIJA je puna väpanja, ka njej je oblübljeno od finančne komisije zvéze národáv veliko posojilo. Žalostna pa je, ka je prepovedani iz naše držáve izvoz živeža. Skrbij Avstrijce, kaj bo, či bode té prepoved dugo časa držalo, ka bode potem strádanje ešče vékše, kak dozday.

NEMČIJI se je posrečilo zadüšiti komunistične nemire in upore, šteri so se začnoli po zasedbi ništernih nemških pokrajín po ententnih četah. Nekateri so bili tüdi mnenja, da je to komunistično gibanje umetno napravila nemška vláda sama, da bi z njim prestrašila entento, to se njej pa očividno nej posrečilo.

GRKI so začéli z novov ofenzivov proti Turkóm, štera má začétkom velike uspehe (sikerek). Kak se bode to dokončalo, je že naprejvidno.

USTAVNI ODBOR v Beográdi de pomali skončao svoje delo. Ustavni načrt, sklenjen od toga odbora, je naprávleni v znamenji državnoega ediništva. Vládna večina je zadosta močna, da bode doségla sprejéte té ustave tüdi v zbornici sami.

GOSPODARSTVO.

Kmetijski tečaj.

Sakši kmet sebé za dobroga vértá štima, pa sakši zemlodelajoči človek to právi, jes bole znam kak se more delati, kak pa tisti, šteri bi nás na kmetijskom tečájí včili. Za toga volo se je v jesén tüdi nej mogo odprejti kmetijski tečaj v Murski Soboti, ár poleg takšega mišljenja so naši mládi se nej interesirali za té tečaj.

Morebiti ka mála istina jeste v tom mišljenji, za toga volo bi pa odspodi naprej pisano formo mogli se poskrbeti za kmetijski tečaj.

Kmetijski tečaj tak za málo deco, kak za gor odráščeno lüdstvo je jáko potrebno v našoj agrárnoj držávi, našemi zemlodelajočemi lüdstvi, ár samo tak zavarijemo več povanja. Brezi toga ne doprinesemo vó tisti cio, šteroga bi v krátkom

cajti doprinesiti mogli pred bojnov normalno kmetijsko povanje, okoli pétdesét percentov povišanje. Gnesdén nemamo zadosta potrebno zemlodelajoče kmetijsko lüdstvo učiteljšče. Ka se je na tom prestori do sejjamao zgodilo, je samo norjenje bilou.

Kak najprvle i radikalno delo je na tom prestori jáko hitro potrebno, záto ka po agrárnoj reformi so več tákši lüdjé k zemlej prišli (kmetijska držina, dninarji i váraški továrski delavci, šteri so pred bojnov vu várašaj bilij i dnes dén so pa domá vu vusnicaj), tej do si samo potom mogočni intenzivno povanji potrebno znánje tak v teoriki kak z delom poznanje si spraviti.

Dobromi lüdstvo včenjej za kmetijsko delo je najpotrebši fundament, za dosta dobro in velki falat zemlé za kmetijsko delo, štero pri sakšoj šoli more biti. Kmetijski tečaj brezi zemlé je rávno teliko vrejdnó, kak zdravilišče brezi klinike. V našem Prekmurskom kráji, gdé so na vékše lüdjé vsi kmetje, more držáva poskrbeti, ka pri sakšoj šoli máli vzorni kmetijski (minta gazdaság) tečaj naj bode, v šterem bi se vsefelé tisto povalo, ka se eti v našem kráji pova i ka je v našoj zemlej povati mogoče. Potrebno zemlo toj vzornoj šoli véš more z večšine dati, ali pa gdé grofovská zemla jeste, tam pa se z tiste more dobiti brezpláčno. Vsej tisti vesnicaj pa, v šteri nega večšine pa nej gospodske zemlé, tam pa po državnom zákoni — či ga ešče nega, se té zákon more naréditi — se lejko küpi, ali posili vkraj zeme.

V kmetijskom tečájí poleg dobroga učiteljškoga pelanja bi se naša deca trno zlejka i jáko dobro návčili povanjsko delo. Mála deca bi pa z zmenjov v glavo vzéla to hasnovitno znánje, te vékši 15—18 let starosti dečki bi po tom tečájí že intenziven tál vzéli v povanjskom deli. 15—18 let stari v šoláj navčeno moderno povanjsko delo bi že domá tüdi začnoli delati, od šteroga bi se stariške tüdi v to novo formo zéli z delom.

Kmetijski tečaj bi v teoretiki tak, kak v intenzivnom deli za gor odráščeno lüdstvo tüdi mogo biti, za vse tiste, šteri bi v tom tečájí tál ščéli vzéti, to pa nonč praviti nej trebej, ka bi té tečaj brezpláčno bio. Veško lüdstvo je proti teoretiki, ár nevörje to, ka bi štoj bole znao zemlo delati, kak pa tisti kmet, šteri se v tom deli narodo, gor zrásó i vsigdár to delo dela. Za toga volo je pa najbole potrebno z kmetijskim tečájóm notri pokázati intenzivno delo, ka naj sakši previdi, kak velki rázložek je v povanji, či se v vzorno kmetijsko delo dela, ali pa samo présto, kak so naši lüdjé včeni.

K tomi bi pa najbole potrebno bilo se za dosta strokovni vučitelov (szaktanitó) poskrbeti, šteri bi mogočni bilij po strokovnom vprašanji to jáko važno pitanje rešiti.

Či bi se to potrebno pitanje v sakšoj občini v krátkom cajti nej moglo rešiti, té pa kak najprvle se naj kmetijska vzorna šola na grofovskoj zemlej gor postávi v Murskoj Soboti, Beltinci, Dolnoj Lendavi, Dobrovnikí itd.

POTPÉRAJMO PREKMURSKI GLASNIK!

Posláno.*

Izjava. Podpisana izjavljám, da sem prostovoljno pristópila k »Sokolu« v Murski Soboti ter ni resnična trditev zakotnega poročevalca »Novin« ki v dopisu z dne 2. januarja omenja, da »Sokol« snubi in lovi nove člane proti njihovi volji. Zato ga imenjen podlega obrekovalca in zahrbtnoga proti časti »Sokola.«

Murska Sobota, dne 3. januarja 1921.

David Kristina l. r.

* Za vsebino tega spisa uradništvo toliko odgovorno, koliko to določa zakon, Uradništvo,

SOKOLSTVO.

Voditeljski zbor tel. društva „Sokol“ v Murski Soboti naznanja, da se vrši odslej v telovadnici meščanske šole redna telovadba.

Vaditeljska vrsta vsak četrtek od 20—21 h.

Člani (stara vrsta) vsako sredo in soboto od 18—19 h.

Člani vsak ponedeljek in četrtek od 18¹⁵—19¹⁵ h.

Članice vsak torek in petek od 18¹⁵—19¹⁵ h.

Moški naraščaj vsako sredo od 16—17 h in vsak petek od 15—16 h.

Moška deca I. vsako sredo od 15—16 h in vsak petek od 14—15 h.

Moška deca II. vsak ponedeljek in četrtek od 15—16 h.

Zenska deca vsak ponedeljek in četrtek od 14—15 h.

Ženski naraščaj vsak petek in soboto od 16³⁰—17³⁰ h.

Krepmimo se!

Načelnik.

Novi jugoslávski fiškáliš

Dr. JOSIP GOLJEVŠČEK

je odpro svojo kancelarijo v Murskoj Soboti v varaškoj hiši.

Megnyilik!

Megnyilik!

Kalapszalon!

Van szerencsém a nagyérdemű hölgy közönséget értesíteni, hogy elsöranqu kalapszalonomat a napokban megnyitom. Elvállalok bármiféle alakításokat a legujabb divat szerint, ugyszintén gyermek sapkákat és fejkötők. Új selyem és száma kalap, párisi és bécsi modellek megérkeztek.

Kérem a nagyérdemű hölgy közönség becses pártfogását, maradok mély tisztelettel

Király Józsefné.

Muraszombat, 258. hsz. (Balaskó-ház).

Vörarski inaš

se gor vzeme pri Flisár Pavel vörari v Murskoj Soboti.

Salon za klobuke.

V nekaj dneh bom odprla salon za klobuke I. vrste. Prevzamem klobuke, otročje čepice in havbe predelavo po najnovejši modi. Novi klobuki iz svile in slame, pariški in dunajski modeli, so prišli.

Žena Jožefa Király-ja.

Murska Sobota, hiš. št. 258. (pri Balaški).

Tü so

indašnji cajti!

Velka zbéra! Velka zbéra!

Po 16 pa po 18!

Nájlepše blágo za srakice pa za spodnje lače, kak tüdi za kikle, za postelino, lejpe vunate, štofe za ženske pa za moške gvante. Sakši naj poglédne v našo bauto!

Spoštenjom:

Brata Brumen, v Murski Soboti
(poleg pápinske cérkve).

ČEH in GÁSPÁR

trgovina z mešaním blágom

PRIPOROČATA VSE-
FELÉ LOPATE, MOTI-
KE, GRABLE, CVEKE
IN DRÜGO, KAK TÜDI
VSEFELÉ ŠPECERIJ-
SKO BLÁGO PO NÁJ-
:: NIŽJOJ CENI. ::

v MURSKI SOBOTI,

Lendavska ulica, pri židovski cérkvi.

Trgovci!

Naročite takoj!

Kape najmodernejšega izdelka od K 72—136

Klobuki letni od K 140—220

Obleke domačega izdelka od K 1280 do K 2260

!! SAMO NA VELIKO !!

Velezaloga najlepše sortiranih vzorcov angleškega blaga. — Prvi največji ljubljanski krojaški atelje. Obleke po meri domačega izdelka se razpošiljajo širom Jugoslavije. Zahtevajte vzorce od blaga, po povzetju se pošiljajo vzorci naših izdelkov.

SCHWAB & BIZJAK

LJUBLJANA, Dvorni trg 3.

PETERKA IVAN v MURSKI SOBOTI

poleg Peterkove oštarije **ŽELEZNA TRGOVINA** poleg Peterkove oštarije

S poštovanjem naznanjam cenjenemu ljudstvu, da v nekaj dneh bom odpro mojo železno trgovino. Priporočam vsefelé železo: kak plüge, dobre škéri, kosé, lopate, rasoje, grable, lance, cveke, vékšo množino „goričanske“ motike, posode, vsefelé farbe in dosta drügo dobro blágo po najnižjoj ceni.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy a napokban megnyitom vaskereskedésemet. Ajánlok mindennemű vasat, ekét, szerszámot, kaszát, lapátot, villát, gereblyét, láncot, szeget, nagymennyiségű „hegybeli“ kapákat, edényt, mindenféle festéket és sok más jó árut a legalacsonyabb árban.

PÉTERKA JÁNOS MURASZOMBATBAN

Péterka vendéglő mellett VASKERESKEDŐ Péterka vendéglő mellett

Jugoslovanski kreditni zavod v Ljubljani,

podružnica v MURSKI SOBOTI.

Brzójavni naslov:
JUGOSLOVANSKI KREDIT.

TELEFONSKA ŠTEVILKA 16.
Število poštno-ček. urada štev. 11323.

Sprejema

VLOGE NA KNJIŽICE in TEKOČI RAČUN

In jih obrestuje po 4% čistih brez odbitka rentnega davka.

Posojila na osebni kredit, na hipoteke,

trgovske in druge vsakovrstne kredite.

Kupuje in prodaja vse vrste vrednostnih papirjev in valut po dnevnem kurzu.